

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania J. A.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 maja 2020 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 grudnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 27 grudnia 2018 r. oddalił apelację J. A. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z 19 grudnia 2017 r., który oddalił jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Ł. z 5 grudnia 2016 r., odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury wobec braku 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego:

a) art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 tej ustawy w związku z § 4 ust. 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz w związku z wykazem A, dział VIII, pkt 3 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia w związku z art. 22 § 1 i § 1¹ k.p. w związku z art. 29 § 3 pkt 2 k.p.

w związku z art. 18 ustawy poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że członek Spółdzielni Kółek Rolniczych, a także Spółdzielczego Gospodarstwa Rolnego osobiście świadczący pracę w sposób ciągły pod kierownictwem pracodawcy, w miejscu wskazanym przez pracodawcę i za ustalonym wynagrodzeniem, tj. w reżimie stosunku pracy nie może być uznany za pracownika w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy, w szczególności w sytuacji, gdy członkostwo w spółdzielni miało charakter pozorny i przymusowy;

b) art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 tej ustawy w związku z § 4 ust. 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w związku z wykazem A, dział VIII, pkt 3 poprzez błędną wykładnię tych przepisów, polegającą na przyjęciu, że praca kierowcy ciągnika (traktorzysty) nie jest pracą w szczególnych warunkach, niezależnie od tego, czy była ona wykonywana w „transporcie i łączności”, czy też jako praca polowa, a w konsekwencji niezastosowanie tych przepisów w sytuacji, gdy zostały spełnione wszystkie warunki do nabycia przez wnioskodawcę prawa do emerytury, w szczególności praca w szczególnych warunkach była wykonywana przez okres co najmniej 15 lat.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podano, że podstawą jest jej oczywista zasadność.

Wskazano na orzecznictwo i tezy, że „oczywista zasadność” skargi kasacyjnej to zasadność ewidentna, niewątpliwa, możliwa do stwierdzenia bez głębszej analizy, wyrażająca się w naruszeniu przepisów prawa (materialnego lub procesowego), widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

W kolejnym (ostatnim) zdaniu skarżący zwrócił uwagę „na oczywiste naruszenie przez Sąd Apelacyjny w (...) wskazanego przepisu prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który oddalił apelację skarżącego, podczas gdy rzetelna ocena dowodów przeprowadzonych w toku

postępowania pierwszoinstancyjnego, a następnie prawidłowa subsumpcja stanu faktycznego powinny skutkować zmianą wyroku Sądu Okręgowego w Ł.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazuje zasadnej podstawy przedsądu.

Przed wszystkim z przyczyn metodycznych, gdyż ogólne zdanie (wyżej *in extenso*) nie spełnia warunków podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zauważanych przez skarżącego, czyli, że „oczywista zasadność” skargi kasacyjnej to zasadność ewidentna, niewątpliwa, możliwa do stwierdzenia bez głębszej analizy (...).

Treść zarzutu wniosku jest zbyt lakoniczna i nie stanowi podstawy do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 k.p.c.). Stanowią odrębną część skargi i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie zastępują zatem podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia. Oznacza to, że skarżący we wniosku powinien samodzielnie wskazać i wykazać naruszenie przepisów, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Skarżący tego nie czyni, gdyż nie precyzuje na czym polega naruszenie art. 184 ustawy w związku z § 2 i 4 rozporządzenia. Nie wystarcza teza, że inna („rzetelna”) ocena dowodów a następnie prawidłowa subsumpcja stanu faktycznego, powinny skutkować zmianą wyroku Sądu Okręgowego. Skarżący nie zarzuca naruszenia prawa procesowego (nawet w podstawie kasacyjnej – art. 398³ § 1 k.p.c.). Na etapie przedsądu zachodzi związanie stanem faktycznym na którym oparto zaskarżony wyrok (art. 398¹³ § 2 k.p.c. ma tu odpowiednie zastosowanie). Zarzuty szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinny być konkretne i istotne, podobnie jak zarzuty podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). Znaczenie ma wszak nie zwykła (art. 398¹⁴ k.p.c.), lecz dopiero aż oczywista zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Brak jest tego we wniosku.

Nawet gdyby próbować odstąpić od tego reżimu, to zarzucane w wniosku naruszenia nie podważają podstaw faktycznych i prawnych wyroku.

Prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach ma tylko zatrudniony na podstawie stosunku pracy – art. 32 ustawy z 17 grudnia 1988 r. o emeryturach i rentach z FUS i § 1 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 8 grudnia 2009 r., I UK 186/09; z 25 kwietnia 2012 r., I UK 384/11 i wskazane w nich dalsze orzeczenia).

Sąd ustalił, że skarżący w istotnym dla sprawy okresie nie był pracownikiem, lecz członkiem Spółdzielczego Gospodarstwa Rolnego w R. (art. 178 ustawy z 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze). W sprawie nie ustalono, iżby jego członkostwo w spółdzielni miało charakter pozorny i przymusowy, natomiast praca była wykonywana na podstawie stosunku pracy (art. 22 k.p.).

Skoro nie było stosunku pracy to traci na znaczeniu teza, że skarżący jako traktorzysta wykonywał prace transportowe. Niemniej, na tle szeregu spraw orzecznictwo Sądu Najwyższego jest utrwalone, że praca traktorzysty w zakładzie rolnym nie może być kwalifikowana jako praca w transporcie (wykaz A, dział VIII, pkt 3), chyba że pracownik wykonuje tylko stale i w pełnym wymiarze prace w transporcie, a więc nie prace polowe (zob. choćby wyroki z 4 grudnia 2019 r., II UK 178/18; z 16 stycznia 2019 r., I UK 391/17 i wskazane w nich orzecznictwo). Znaczenie ma wówczas praca stała i w pełnym wymiarze czasu pracy, stąd mniejszy zakres pracy w transporcie (65% latem, wiosną i jesienią i 85% zimą – jak podaje się w skardze) nie spełnia przesłanki z § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Ocena ta wykracza ponad potrzebę argumentacji, gdyż na etapie przedsądu nie rozstrzyga się o zasadności podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 k.p.c.) i dlatego wystarczy stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).